

## LA CARMETA I LA FORÇA DE VIURE

El cel es veia d'un blau més clar al teu poble. I ho vas dir tan segura, que ningú va posar en dubte la teva credibilitat.

Ballaves i cantaves tot el sant dia, però t'amagaves quan veies l'ombra de ta germana. Ella et recordava que el que feies no estava bé, perquè hauries de guardar el dol. Tu et resisties a creure-la, però li tenies por. No es pot guardar dol per tota la vida, enterrant el somnis, els anhels i els desitjos.

Tenies un desig bullent per viure la vida a la teva manera, admirant aquest cel més intens de Beseit, el que els turistes, que ara arriben, veuen trencat pel so de les campanes. Però tu rius, i dius que no toquen a morts. Avui el repicar de les teves mans sona a bàlsam. Els turistes s'allotgen en una casa que està plena del teu esperit. Els bufaràs un pessic de la vida que et vas perdre. Al cementiri no t'hi vas voler quedar i vas decidir romandre a la teva cambra pròpia, envoltada de natura. La teva neboda, aconsellada pels temps de bonança i pel paradís de l'entorn, va convertir la teva llar en una casa rural. Des de que vas morir, no la va voler veure tancada i es va animar a veure-hi visitants durant totes les temporades.

A l'estiu, sents parlar a qui t'ha ocupat l'espai. És un matrimoni jove que té una nena d'uns deu anys. Recordes quan et banyaves en aquesta piscina natural, com l'aigua et remullava els plans d'aleshores i com la maleïda guerra va esguerrar-ho tot. Però ja no és temps per recordar tant. El teu cant continua hàbil. Veus com la nena s'ha quedat esbalaïda notant la teva presència quan es treia el banyador, i penses que et pot escoltar. Li transmetràs la vida que et vas perdre per a què ella balli sense aturar-se per la seva? Carmeta, eres una supervivent, per què et vas enterrar en vida?

Avui és setze de juliol i recordes com era el teu sant. No tardaves a celebrar-lo entre els teus familiars. No faltava ni xocolata, ni dolços per fer més lleuger el teu dia. I penses en els teus pares, els teus germans i tots els amics que t'acompanyaven. I si hi penses més, fins i tot pots recordar aquesta mirada prohibida que et feia bategar d'una manera especial el cor. Quan vas descobrir l'amor, era tan aviat que vas aprendre'l a retardar-

lo. Pensares que et quedaven molts d'anys per davant.

Només et van quedar gravats els braços que et van rodejar en aquest ball robat de les festes populars. I vas pensar que no t'importaria continuar ballant tota la teva existència si era amb la seva companyia. L'esclat del primer bes et durà tota la vida.

I notes com els ulls se t'humitegen i la nena li diu a la seva mare que de la paret hi surt aigua. La senyora diu que baixarà a recepció a comunicar-ho i se'n va.

La nena, que es diu Eulàlia, no tarda en comprendre't i es posa a bellugar les cames i a donar salts per tal d'arribar al que li estàs explicant. Després balla a bon ritme i la faldilla se li aixeca més amunt dels genolls.

Però aquest no és un moment de tempesta d'estiu. El cel es veu ben clar i els pares s'alegren d'haver escollit aquest indret per estiuejar. Si no fos pel repicar que tenen les campanes... Cada quart d'hora marquen un to, per a què no ens oblidem d'elles. I cada hora toquen com folles i no paren de sonar. Com si fóssim temps i no ens poguéssim desempallegar d'ell. Aquí es ve a descansar, es queixa el pare. I la mare, a qui ha atès la neboda pel tema de les humitats, admet que s'ha equivocat d'haver escollit aquesta casa rural tan a prop de l'església i de la plaça. Hagués estat més adequat haver triat una casa perduda pel mont, perquè a l'Eulàlia li agraden molt les ovelles. Sembla ser que ha descobert aquest any com pasturen, i des de llavors vol venir a viure aquí. Això els ha comunicat als seus pares, que no l'han pres en serio, i s'han posat a riure de les ocurrències de la seva filla. Però l'Eulàlia parla de debò i, al sentir-te, encara no entén com es pot amagar tanta tristesa enmig de la naturalesa.

Has parat de plorar, Carmeta. No és bo que la nena et continuï sentint així, amb aquest lent lament. Tu eres alegria i intentes somriure. Amb l'ambient sec, les taques de la paret s'han acabat secant i, quan ve a veure-les l'encarregat, pren a la mare de l'Eulàlia per boja. Una *tiquismiquis* de turista, de ciutat havia de ser.

I continuaràs fent arribar el teu cant durant tota la nit a l'Eulàlia que somia que balla com una baldufa, empesa en cada gir per una força desconeguda, la força de viure. I a l'endemà es despertarà molt cansada, però amb ganes de continuar amb les vacances. Tot és un descobriment per a ella i plena de curiositat li diu a sa mare que vol ser ballarina, però que no vol anar de puntetes, sinó que vol ballar a peu pla per tot el poble i a la vista de tothom.

Aquesta és la idea que li has transmès a la pobra nena. No t'has d'amagar mai del que sents i del que vols. I has de lluitar fort per aconseguir-ho. Bon consell, però a tu, Carmeta, el dol no et va deixar fer res. I acabares com una vídua de la teva època sense ser-ho, perquè no et vas arribar a casar mai, enterrada en vida i supervisada pels ulls durs de ta germana.

I ara, cant de cants, cantes, Carmeta, en honor al teu nom. La teva veu degota per totes les fonts del Matarranya fins arribar a l'Ebre, pare de totes les aigües d'aquestes comarques. A la fi, t'has atrevit a viatjar per Terra Alta i pel Baix Ebre, fins arribar al delta on desembocaràs a la mar Mediterrània. Perquè portes amb tu la força que totes les ones envegen: el reflex d'una vida mal emprada, però que no s'atura en fer-se notar. Aquest setze de juliol, només queda el teu esperit rebel, que encara crida pels Ports que això no es torni a repetir. I contagia a dones, a través de les ones, per tal que la teva idea s'estengui des de la mar fins al cel. I les campanes de Beseit continuaran repicant sense apagar-se per molts d'anys, acompanyant l'Eulàlia, que ha ja crescut, i la seva futura família.